

**VERDRAG TUSSEN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VAN BELGIË
EN
HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
INZAKE
DE ACCREDITATIE VAN OPLEIDINGEN BINNEN HET
VLAAMSE EN NEDERLANDSE HOGER ONDERWIJS**

De Vlaamse Gemeenschap van België
en
het Koninkrijk der Nederlanden,
hierna te noemen: de Verdragsluitende Partijen,

Overwegende dat:

de Verdragsluitende Partijen de uitdrukkelijke wens hebben geuit te komen tot een Accreditatieorganisatie die zowel Nederlandse als Vlaamse opleidingen binnen het hoger onderwijs zal accrediteren;

een accreditatieorgaan bij de Nederlandse Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is ingesteld;

het wenselijk is dat die Accreditatieorganisatie naar Nederlands en Belgisch recht over de bevoegdheden beschikt die noodzakelijk of nuttig zijn voor de vervulling van haar opdracht, binnen de grenzen die daarvoor zijn gesteld in dit Verdrag en de nationale regelgeving;

de Verdragsluitende Partijen ieder voor hun eigen hoger onderwijs verantwoordelijk blijven voor de inrichting en de kwaliteit van dat onderwijs;

de Verdragsluitende Partijen de wederzijdse grondwettelijke vrijheden van het onderwijs volledig respecteren en dat dit Verdrag slechts binnen die kaders uitgelegd kan worden;

Zijn het volgende overeengekomen:

Hoofdstuk 1 Accreditatieorganisatie en Opdracht

Artikel 1

1. De Verdragsluitende Partijen belasten de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, hierna te noemen de Accreditatieorganisatie, met de taak zowel Nederlandse als Vlaamse opleidingen binnen het hoger onderwijs een toets nieuwe opleiding te laten ondergaan of te accrediteren overeenkomstig de regels die bij of krachtens Nederlandse wet respectievelijk Vlaams decreet zijn gesteld.

2. De Verdragsluitende Partijen kunnen, na overleg, de Accreditatieorganisatie belasten met opdrachten die de opdracht, bedoeld in het eerste lid, ondersteunen of aanvullen.

3. De Vlaamse Gemeenschap van België wijst de Accreditatieorganisatie, bedoeld in het eerste lid, als accreditatieorgaan aan in de zin van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

4. De zetel van de Accreditatieorganisatie is gelegen in Den Haag.

Artikel 2

1. De Accreditatieorganisatie heeft rechtspersoonlijkheid naar Nederlands recht.

2. De Accreditatieorganisatie kan overeenkomstig Nederlandse wetgeving besluiten nemen naar Nederlands recht en overeenkomstig Vlaamse wetgeving administratieve rechtshandelingen stellen naar Belgisch recht.

Artikel 3

1. De Nederlandse Minister bevoegd voor hoger onderwijs, hierna te noemen "de Nederlandse Minister" en de Vlaamse Minister bevoegd voor hoger onderwijs, hierna te noemen "de Vlaamse Minister" vormen samen het Comité van Ministers.
2. Het Comité van Ministers heeft de bevoegdheden zoals omschreven in dit Verdrag.

Hoofdstuk 2

Inrichting Accreditatieorganisatie

Artikel 4

De Accreditatieorganisatie bestaat in ieder geval uit een Bestuur en een Adviesraad.

Artikel 5

1. Het Bestuur bestaat uit ten hoogste vijftien leden, waaronder een voorzitter en een vice-voorzitter.
2. Het Comité van Ministers benoemt de bestuursleden, waarvan 60% door de Nederlandse Minister en 40% door de Vlaamse Minister wordt voorgedragen.
3. De benoeming van de bestuursleden geschiedt voor een periode van vier jaar. Een bestuurslid kan na die periode eenmaal worden herbenoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar.
4. Het Comité van Ministers benoemt de voorzitter en vice-voorzitter voor een periode van vier jaar.

5. De Vlaamse Minister en Nederlandse Minister regelen elk voor de door hen voorgedragen bestuursleden de rechtspositionele voorwaarden waaronder zij hun taak verrichten, waarbij de rechtsbescherming in ieder geval wordt geregeld overeenkomstig het desbetreffende nationale recht.

6. Het Comité van Ministers kan een bestuurslid slechts schorsen of ontslaan wegens onbekwaamheid voor het vervullen van de functie, wegens kennelijke nalatigheid dan wel wegens andere zwaarwegende in de persoon van de betrokkene gelegen redenen. Geschorste of ontslagen bestuursleden kunnen tegen deze beslissing procederen bij de bevoegde nationale gerechten. Ontslag vindt voorts plaats op eigen verzoek van een bestuurslid.

7. Voor de bestuursleden van de Accreditatieorganisatie die op het moment van inwerkingtreding van dit Verdrag door de Nederlandse Minister zijn benoemd, gelden de benoemingsperiode en overige rechtspositionele voorwaarden zoals die bij hun benoeming zijn vastgesteld. Voor de verhouding in de voordracht van nieuwe bestuursleden na de datum van inwerkingtreding van het Verdrag gelden de bestuursleden, bedoeld in de eerste volzin, als leden die door de Nederlandse Minister zijn voorgedragen.

Artikel 6

1. De bestuursleden zijn deskundig op het gebied van het hoger onderwijs, de beroepspraktijk van het hoger onderwijs, wetenschappelijk onderzoek of op het gebied van de kwaliteitszorg.

2. Een bestuurslid vervult geen andere functies die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van zijn functie of de handhaving van zijn onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.

Artikel 7

1. Het Bestuur wordt geregeld door een Bestuursreglement. Het Bestuursreglement treft ten minste op de volgende punten een regeling:

- a. het voorzien in een Dagelijks Bestuur, waarbij de benoeming van de leden, waaronder de voorzitter en de vice-voorzitter, overeenkomstig artikel 5, tweede lid, geschiedt,
- b. het voorzien in een bureau,
- c. het aanvaarden van een nevenfunctie door een bestuurslid anders dan uit hoofde van het lidmaatschap van het Bestuur van de Accreditatieorganisatie,
- d. de wijze van openbaarmaking van nevenfuncties, en
- e. de samenstelling, benoeming, herbenoeming en benoemingsperiode van de leden van de Adviesraad.

2. Het Bestuur is bevoegd tot vaststelling en wijziging van het Bestuursreglement. Bij een wijziging van het Bestuursreglement dienen ten minste $2/3$ van het aantal benoemde bestuursleden in te stemmen met de beoogde wijziging.

3. Het eerste Bestuursreglement zoals zal gelden bij de inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt toegevoegd aan dit Verdrag, zonder dat het een onderdeel uitmaakt van dit Verdrag.

Artikel 8

De Adviesraad heeft tot taak de Accreditatieorganisatie gevraagd of ongevraagd te adviseren over het algemene beleid van de Accreditatieorganisatie.

Hoofdstuk 3

Uitvoering taak Accreditatieorganisatie

Artikel 9

De Accreditatieorganisatie oordeelt binnen de termijnen en met inachtneming van de vormen en procedures zoals omschreven bij of krachtens Nederlandse wet of Vlaams decreet.

Artikel 10

1. De Accreditatieorganisatie wordt gemachtigd om ten behoeve van de accreditatie van opleidingen van Vlaamse instellingen een beoordelingskader te ontwikkelen, desgevallend per opleiding of per groep van opleidingen. Dit beoordelingskader toetst wat het Vlaamse hoger onderwijs betreft de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de zin van het decreet.

2. De Accreditatieorganisatie wordt gemachtigd om ten behoeve van de toets nieuwe opleiding voor nieuwe opleidingen van Vlaamse instellingen een toetsingskader te ontwikkelen, desgevallend per opleiding of per groep van opleidingen. Dit toetsingskader toetst wat het Vlaamse hoger onderwijs betreft of de voorgestelde nieuwe opleiding kan beantwoorden aan de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de zin van het decreet.

3. Voordat de beoordelings- en toetsingskaders van toepassing worden in de Vlaamse Gemeenschap worden zij door de Vlaamse regering bekrachtigd.

Artikel 11

1. Afgestudeerden van een door de Accreditatieorganisatie geaccrediteerde Nederlandse of Vlaamse opleiding worden geacht over een gelijkwaardig getuigschrift te beschikken als de afgestudeerden van een overeenkomstige Vlaamse respectievelijk Nederlandse geaccrediteerde opleiding, indien dat getuigschrift binnen het gevolgde hoger onderwijs recht geeft op doorstroming naar een andere opleiding binnen dat hoger onderwijs. Het getuigschrift wordt geacht gelijkwaardig te zijn voor zover het betreft de toelatingseisen in het kader van de doorstroom naar een andere Nederlandse of Vlaamse geaccrediteerde opleiding voor hoger onderwijs.

2. Eventuele aanvullende eisen die gelden voor de toelating tot een geaccrediteerde opleiding, blijven op de afgestudeerden, bedoeld in het eerste lid, op dezelfde wijze van toepassing als voor personen die op een andere wijze toelating tot de opleiding willen verkrijgen.

3. Het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing op opleidingen waarvan de Accreditatieorganisatie heeft geoordeeld dat ze met positief gevolg de toets nieuwe opleiding hebben ondergaan.

Artikel 12

1. Indien naar het oordeel van het Comité van Ministers de Accreditatieorganisatie zijn taak ernstig verwaarloost, kan het Comité de noodzakelijke voorzieningen treffen.

2. De Vlaamse Minister stelt het Vlaamse parlement en de Nederlandse Minister stelt de Nederlandse Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal onverwijld in kennis van de door het Comité van Ministers getroffen voorzieningen, bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4 Financiële bepalingen

Artikel 13

1. De vaststelling en wijziging van de onderstaande documenten behoeven de goedkeuring van het Comité van Ministers:

- a. het Bestuursreglement,
- b. de begroting,
- c. de jaarrekening, en
- d. het jaarverslag.

2. Het Comité van Ministers kan slechts zijn goedkeuring onthouden indien de documenten, genoemd in het eerste lid, in strijd met het recht of het algemeen belang zijn vastgesteld.

3. In geval van een geschil over een besluit als bedoeld in het tweede lid kunnen het Comité van Ministers en de Accreditatieorganisatie op grond van een arbitrageovereenkomst het geschil laten beslechten.

Artikel 14

De Verdragsluitende Partijen stellen aan de Accreditatieorganisatie voor uitvoering van haar opdracht de benodigde financiële middelen ter beschikking in een zodanige regeling dat het Koninkrijk der Nederlanden 60% en de Vlaamse Gemeenschap van België 40% van de kosten draagt.

Artikel 15

1. Na overleg met de Accreditatieorganisatie, bepaalt elke Minister de tarieven die de Accreditatieorganisatie hanteert voor het verlenen van de accreditatie en voor het uitvoeren van de toets nieuwe opleiding voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

2. De inkomsten die de Accreditatieorganisatie ingevolge het eerste lid genereert, worden, voor zover het Comité van Ministers hier geen maximum aan heeft gesteld, beschouwd als een onderdeel van de door de respectieve partij beschikbaar gestelde financiering.

3. Aanvullende opdrachten als bedoeld in artikel 1, tweede lid, die slechts door één van de Verdragsluitende Partijen aan de Accreditatieorganisatie wordt opgedragen, worden enkel en alleen door deze partij gefinancierd en vallen niet onder de verhouding, bedoeld in artikel 14.

Hoofdstuk 5

Slotbepalingen

Artikel 16

Elk geschil tussen de Verdragsluitende Partijen over de uitleg en de toepassing van het Verdrag, dat niet door onderhandelingen kan worden opgelost, kan op verzoek van één der Verdragsluitende Partijen ter beslissing worden voorgelegd aan een gerecht van drie arbiters. De bepalingen over de samenstelling en procedure van het gerecht zijn opgenomen in de Bijlage bij dit Verdrag, die een geïntegreerd onderdeel vormt van dit Verdrag.

Artikel 17

Het Comité van Ministers stelt binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag en vervolgens telkens na vier jaar een verslag op over de werking en het functioneren van de Accreditatieorganisatie. De Nederlandse Minister zendt deze verslagen naar het Nederlandse parlement en de Vlaamse Minister naar het Vlaamse parlement.

Artikel 18

Dit Verdrag treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede maand, volgend op de datum waarop de Verdragsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan de constitutionele eisen is voldaan.

Artikel 19

Dit Verdrag is van toepassing op het Europese deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

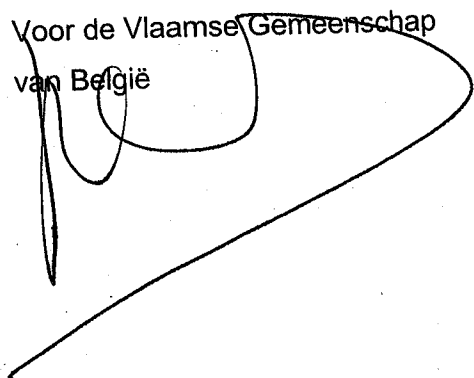
GEDAAN te
in tweevoud.

Den Haag

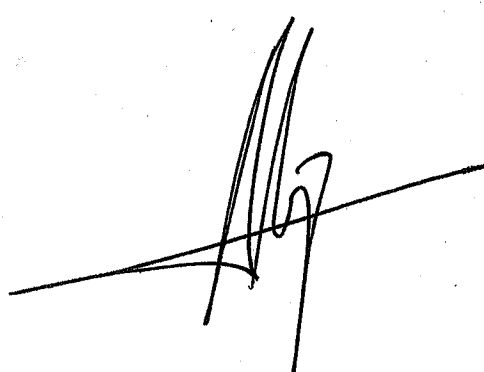
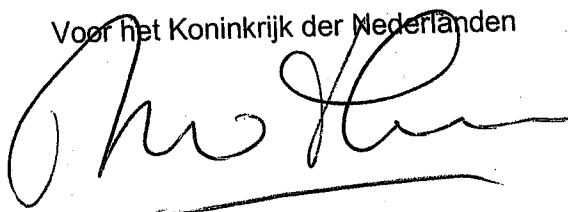
,op

3 september 2003

Voor de Vlaamse Gemeenschap
van België

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Eensluitend afschrift.

Anne Vermeir
medewerker

Bijlage - Samenstelling en procedure van het gerecht, bedoeld in artikel 16

1. Het gerecht, bedoeld in artikel 16 van dit Verdrag, bestaat uit drie arbiters, van wie elke Verdragsluitende Partij er één benoemt. De twee aldus gekozen arbiters bereiken overeenstemming over de derde arbiter. Deze derde arbiter mag geen onderdaan zijn of in dienst zijn van het Koninkrijk der Nederlanden of het Koninkrijk België. Elk van de Verdragsluitende Partijen wijst een arbiter aan binnen een termijn van dertig dagen vanaf de datum waarop één van de Verdragsluitende Partijen van de andere Partij een diplomatieke nota heeft ontvangen waarin om een scheidsrechtelijke beslissing wordt verzocht. Over de derde arbiter wordt binnen een volgende termijn van dertig dagen overeenstemming bereikt. Indien één van de Verdragsluitende Partijen haar eigen arbiter niet aanwijst binnen de termijn van dertig dagen of indien over de derde arbiter niet binnen de genoemde termijn overeenstemming is bereikt, kan de Secretaris-Generaal van het Permanente Hof van Arbitrage door één van de Partijen worden verzocht een arbiter of arbiters te benoemen.

2. Het gerecht regelt zijn eigen werkwijze.

3. Het gerecht beslist bij meerderheid van stemmen.

4. De kosten van het gerecht worden door beide Verdragsluitende Partijen, elk voor de helft, gedragen. Elke Verdragsluitende Partij draagt de kosten van zijn vertegenwoordiging in het geding.

TOELICHTENDE NOTA

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Hoger onderwijs van hoge kwaliteit is van essentieel belang voor de ontwikkeling van onze kennisintensieve samenlevingen. Als gevolg van de internationalisering ondergaat het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen, en de meeste andere landen in Europa, grote veranderingen. De mobiliteit op de arbeidsmarkt neemt toe, maar ook studenten kiezen meer en meer voor internationale leerroutes. De (internationale) transparantie van de opleidingen en onafhankelijke kwaliteitsborging van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen is daarom van groot belang. Een goed functionerend en internationaal erkend stelsel van accreditatie is een absolute voorwaarde om de internationale vergelijkbaarheid van het hoger onderwijs te bevorderen.

Het begrip 'accreditatie' duidt op het verlenen van een 'keurmerk' dat aangeeft dat aan bepaalde kwalitatieve maatstaven wordt voldaan. Accreditatie draagt bij aan een verdere ontwikkeling van de kwaliteitszorg gericht op onafhankelijkheid en transparantie. Er ontstaat een grotere eenduidigheid in het kwaliteitsoordeel: een accreditatie markeert een duidelijk onderscheid tussen opleidingen die wel en die niet aan de kwalitatieve maatstaven voldoen. Bovendien waarborgt het accreditatieproces een heldere onderbouwing van het oordeel op basis van vooraf gestelde kwaliteitseisen. Door een onafhankelijke positionering van de Accreditatieorganisatie wordt gewaarborgd dat het kwaliteitsoordeel onafhankelijk van instellingen en overheid plaatsvindt. Dit komt zowel de geloofwaardigheid van de beoordeling ten goede als de internationale herkenbaarheid.

Dit Verdrag heeft ten doel om te komen tot een Accreditatieorganisatie die zowel Nederlandse als Vlaamse opleidingen binnen het hoger onderwijs zal accrediteren. Een internationale inbedding van de Accreditatieorganisatie levert een belangrijke bijdrage aan internationale vergelijkbaarheid en herkenbaarheid van het onderwijs.

2. Voorgeschiedenis

Bovengenoemde ontwikkelingen worden in veel landen in Europa onderkend en er wordt dan ook gestreefd een gemeenschappelijke lijn uit te zetten.

In 1999 ondertekenden de Ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs uit 29 Europese landen de Bologna-verklaring. Doel is het tot stand brengen van een Europese ruimte voor hoger onderwijs en het buiten Europa bevorderen van het Europees hoger onderwijsstelsel, rekening houdend met de verscheidenheid in nationale onderwijsstelsels. De kern van de Bologna-verklaring is het streven naar een grotere vergelijkbaarheid in het Europese hoger onderwijs, uitgaande van een onderwijssysteem van twee cycli, en naar Europese samenwerking inzake kwaliteitsgarantie.

In de bijeenkomst van 32 Europese Ministers van onderwijs in Praag op 19 mei 2001, is de vitale rol die kwaliteitsgarantiesystemen spelen bij het bevorderen van hoge kwaliteitsnormen en het vergemakkelijken van vergelijkbaarheid van kwalificaties in geheel Europa erkend. Onderstreept is het belang van Europese samenwerking op het terrein van kwaliteitszorg en bij de ontwikkeling van accreditatiesystemen in de verschillende landen met als doel (op termijn) erkenning van elkaars kwaliteitssystemen. Op 18 en 19 september 2003 zal een vervolg plaatsvinden in Berlijn.

In maart 2002 hebben Nederland en Vlaanderen in het kader van de Bologna follow up gezamenlijk in Amsterdam een internationale conferentie georganiseerd over de ontwikkeling in accreditatiesystemen en over internationalisering van de kwaliteitszorgsystemen. Op initiatief van Vlaanderen en Nederland neemt een aantal landen met vergelijkbare kwaliteitszorgsystemen deel aan het zogenaamde Joint Quality Initiative.

Nederland en Vlaanderen werken op het gebied van onderwijs op verschillende terreinen samen. Op het terrein van de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs is al snel na de Bologna-verklaring besloten tot nauwe samenwerking met als oogmerk één gemeenschappelijke organisatie. In Nederland is dit tijdens de parlementaire behandeling van de wetgeving ter invoering van het

accreditatiestelsel met de Staten-Generaal gewisseld. In dat verband is aangegeven dat de Accreditatieorganisatie zoals geregeld in de Nederlandse wetgeving ook het accrediterend orgaan voor Vlaanderen zal zijn.

3. Verhouding tussen nationale wetgeving en verdrag

Het Verdrag laat de nationale bevoegdheden op het gebied van hoger onderwijs onverlet. Met het Verdrag wordt de bestaande Nederlandse Accreditatieorganisatie een gemeenschappelijke organisatie die zowel Nederlandse opleidingen accrediteert als Vlaamse opleidingen. De nieuwe naam van de Accreditatieorganisatie wordt: Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

De eisen waar een opleiding voor wat betreft kwaliteit en niveau aan moet voldoen en de te volgen procedures, worden voor beide landen afzonderlijk bij of krachtens wet of decreet vastgesteld (zie onderdeel 4 voor de verdere uitwerking hiervan). Dit geschiedt niet alleen omwille van het behoud van de nationale bevoegdheden, maar ook vanwege de verschillen in de stelsels van hoger onderwijs. Hoewel de kwaliteitseisen en procedures niet identiek zullen zijn, zijn er - vanuit de doelstelling van kwaliteitsborging en internationale vergelijkbaarheid - wel grote inhoudelijke overeenkomsten.

4. Accreditatiesysteem in Nederland en Vlaanderen

In Nederland is het accreditatiesysteem reeds ingevoerd. Accreditatie is het scharnierpunt in het hoger onderwijsstelsel. Aan accreditatie zijn belangrijke rechtsgevolgen verbonden: indien aan een opleiding accreditatie is verleend, is aan de opleiding een wettelijk beschermde graad verbonden (civiel effect), kunnen studenten aanspraak maken op studiefinanciering en hebben de instellingen - als de initiële opleiding wordt verzorgd door een bekostigde instelling - recht op bekostiging. Overigens bestaat voor nieuwe initiële opleidingen, te verzorgen door bekostigde instellingen, een aanvullende eis voor het ontstaan van rechtsgevolgen, de zogenaamde 'doelmatigheidstoets' door de Minister.

De accreditiekaders die de NVAO op grond van de Nederlandse wet moet vaststellen, maken onderscheid tussen het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs. Zij verschillen voor zover het de oriëntatie van de opleiding betreft. De procedures zijn verschillend voor bestaand onderwijsaanbod en nieuwe opleidingen. Voor het bestaande onderwijsaanbod geldt de volgende procedure: de instellingen voor hoger onderwijs dragen zorg voor een onafhankelijke kwaliteitsbeoordeling van hun opleidingen, zo veel mogelijk in samenwerking met instellingen die vergelijkbare opleidingen verzorgen. Daarbij worden de accreditiekaders in acht genomen. De NVAO valideert deze kwaliteitsbeoordeling en verleent – bij een positieve validering – accreditatie. Een opleiding moet elke zes jaar opnieuw worden geaccrediteerd door de NVAO. Besluit de NVAO dat een opleiding niet opnieuw in aanmerking komt voor accreditatie, dan verliest de instelling in beginsel voor die opleiding aanspraak op bekostiging, de bevoegdheid tot het verlenen van een wettelijk beschermde graad en verliezen de studenten op termijn aanspraak op studiefinanciering.

In Vlaanderen krijgt de NVAO een andere positie. De Vlaamse regering blijft een eigenstandige rol behouden bij het toekennen of instandhouden van de rechtsgevolgen. Meer concreet kan er door iedere belanghebbende beroep worden ingesteld tegen iedere beslissing van de NVAO en kan de Vlaamse regering in voorkomend geval beslissingen vernietigen.

Net zoals in Nederland is in Vlaanderen aan de verlening van accreditatie civiel effect verbonden. Hogeronderwijsinstellingen kunnen enkel bachelors- en mastersgraden uitreiken als de opleiding geaccrediteerd is. De accreditatie van een opleiding (of het welslagen van de toets nieuwe opleiding) is afhankelijk van een aantal generieke kwaliteitswaarborgen. De NVAO moet de aanwezigheid ervan nagaan op basis van het rapport van de externe evaluatie. De generieke kwaliteitswaarborgen zijn decretaal verankerd en verschillen naargelang het gaat om een bacheloropleiding in het hoger professioneel onderwijs, een bacheloropleiding in het academisch onderwijs en de master. In tegenstelling tot de Nederlandse situatie kent Vlaanderen geen equivalent van de HBO-master; twee cycli-hogeschoolopleidingen, voor zover ze worden ingericht door een hogeschool die deel uitmaakt van een associatie met een Vlaamse universiteit, zijn in Vlaanderen academische opleidingen.

5. Juridische vormgeving van de NVAO

Het Verdrag kent aan de NVAO rechtspersoonlijkheid toe naar Nederlands recht. Eén en ander stelt de NVAO aldus bijvoorbeeld in staat om autonoom een bepaald budget te beheren. Hierdoor is de NVAO bijvoorbeeld in staat zelf personeel in dienst te nemen in plaats van dat het personeel in dienst is van het Nederlandse Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen of werkzaam is op detacheringsbasis. Dit is ook wenselijk, gezien de specifieke werking en onafhankelijke positie van de organisatie. Om beleidseconomische redenen wordt deze rechtspersoonlijkheid slechts in Nederland georganiseerd.

Deze beleidseconomische eis wordt niettemin versterkt door een vereiste uit het Vlaamse structuurdecreet dat stelt dat de beslissingen van de NVAO in de interne rechtsorde beschouwd worden als administratieve rechtshandelingen. Tegen deze rechtshandelingen staat een georganiseerd annulatieberoep open bij de Vlaamse regering. Het Vlaamse Parlement vereist blijkens de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet dat, na uitputting van dit beroep, de gang naar de Belgische Raad van State kan worden gemaakt. Er wordt uitdrukkelijk gestipuleerd dat de NVAO bij het verlenen van een accreditatie of het doorvoeren van de toets nieuwe opleiding (en dus enkel en alleen in die specifieke functie) optreedt als openbaar bestuur naar Belgisch recht. De rechtspersoonlijkheid wordt naar Belgisch recht als een onontbeerlijk instrument voor het organiseren van dergelijk openbaar bestuur gezien. Zie verder daarover de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet.

II. ARTIKELEN

Artikel 5

Het Comité van Ministers benoemt de bestuursleden. Het Bestuur vormt één geheel en zal ook als één geheel besluiten nemen over de aanvragen om accreditatie en om een toets nieuwe opleiding. Er is hier in geen verschil of deze aanvragen Nederlandse of Vlaamse opleidingen betreffen.

Aan de benoeming van de bestuursleden gaat een voordracht vooraf. Belangrijk hierin is dat van de bestuursleden 60% door de Nederlandse Minister en 40% door de Vlaamse Minister wordt voorgedragen. Er is voor deze verhouding gekozen omdat is ingeschat dat dit de verhouding is van de hoeveelheid werk die de NVAO verricht voor Nederland respectievelijk voor Vlaanderen.

De benoemingsperiode is vier jaar. Daarna kan een bestuurslid terstond eenmaal worden herbenoemd. Bij de herbenoeming is de periode ten hoogste vier jaar. De toevoeging 'ten hoogste' is opgenomen met het oog op de continuïteit binnen het bestuur.

De rechtspositionele voorwaarden van een bestuurslid worden vastgesteld door de Minister die hem heeft voorgedragen. Dit betreft onder andere de vergoeding voor de verrichte werkzaamheden en de rechtsgang die voor het bestuurslid openstaat bij besluiten die de Minister in het kader van zijn rechtspositie neemt.

Artikel 7

Dit artikel regelt de verplichte onderwerpen die de NVAO in haar Bestuursreglement moet uitwerken. De inrichting daarvan en de taakafbakening tussen het Bestuur en het Dagelijks Bestuur zal de NVAO ook in haar Bestuursreglement regelen. Wel staat vast dat de voorzitter en de vice-voorzitter van het bestuur, dezelfde functie hebben binnen het dagelijks bestuur. Daarnaast is – door de verwijzing naar artikel 5, tweede lid – de verhouding tussen leden die door de Nederlandse respectievelijk Vlaamse minister zijn voorgedragen, binnen het dagelijks bestuur hetzelfde als binnen het gehele bestuur.

Daarnaast heeft de NVAO een bureau dat het Bestuur ondersteunt in het afhandelen van de aanvragen. De inrichting en de precieze taakomschrijving kan de NVAO naar eigen behoefte bepalen in het Bestuursreglement. Hoewel de Adviesraad zijn grondslag rechtstreeks in het Verdrag vindt (artikel 8), dient de NVAO zaken als de samenstelling van de Adviesraad verder zelf in te vullen in het Bestuursreglement.

De reden dat de NVAO deze onderwerpen zelf in het Bestuursreglement moet uitwerken is dat het noodzakelijk is dat de NVAO kan inspelen op de behoeften in de praktijk. Zo is het bijvoorbeeld van belang dat de Adviesraad wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van op dat moment representatieve belangengroeperingen. Voor Nederland kan daarbij gedacht worden aan de HBO-raad, het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb), het Platform van Aangewezen/Erkende Particuliere Onderwijsinstellingen (PAEPON) en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU). Voor Vlaanderen is dat op dit moment bijvoorbeeld de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de studentenkoepelverenigingen in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende subsidiëring van studenten- en leerlingkoepelverenigingen.

Omdat het Bestuursreglement op grond van artikel 13 van het Verdrag de goedkeuring van het Comité van Ministers nodig heeft, blijven de beide onderwijsministers hier wel hun invloed op houden. Indien het Comité van Ministers geen goedkeuring voor een wijziging geeft (de eerste goedkeuring wordt in ieder geval verleend bij de inwerkingtreding van dit verdrag), blijft de situatie bestaan zoals die daarvoor bestond.

Artikel 9

Dit artikel maakt duidelijk dat de wijze waarop de NVAO tot een besluit over de accreditatie of de toets nieuwe opleiding komt, bepaald blijft door de Nederlandse wet en het Vlaamse decreet. Wijzigingen in de Nederlandse en

Vlaamse wetgeving worden hier ook in begrepen. Concreet betekent dit dat de opleidingen van Nederlandse instellingen getoetst worden op de kwaliteitsaspecten die door de Nederlandse wet zijn vastgesteld en de opleidingen van Vlaamse instellingen op de kwaliteitsaspecten die door het Vlaamse decreet zijn vastgesteld. Ook de procedure voor een aanvraag om accreditatie of een toets nieuwe opleiding (bijvoorbeeld de documenten die overlegd moeten worden bij een aanvraag, de termijn waarbinnen de NVAO een besluit moet nemen, de rechtsgang die voor de instelling openstaat indien de instelling het niet eens is met het besluit) wordt door de Nederlandse wet respectievelijk het Vlaamse decreet bepaald. Uiteraard zullen Nederland en Vlaanderen met elkaar afstemmen om te komen tot zoveel mogelijk eenduidige procedures.

De rechtsgevolgen van de besluiten van de NVAO worden eveneens door de Nederlandse wet respectievelijk het Vlaamse decreet geregeld. Het gaat hier om zaken als bekostiging, graadverlening, maar bijvoorbeeld ook om de mogelijkheid van een herstelperiode na het verlies van accreditatie.

Voor de transnationale Universiteit Limburg (tUL) heeft dit tot gevolg dat die kan kiezen of zij haar opleidingen laat accrediteren op grond van de Nederlandse of Vlaamse wetgeving. Artikel 2 van het op 18 januari 2001 te Maastricht totstandgekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de transnationale Universiteit Limburg (voor Nederland gepubliceerd in Trb. 2001, 38) bepaalt immers dat Nederland zal bevorderen dat aan de tUL niet het recht wordt onthouden om een getuigschrift uit te reiken aan studenten die het afsluitend examen van de opleiding kennistechnologie of de opleiding onderwijskunde met goed gevolg hebben afgelegd. Daarnaast bepaalt artikel 3 van dat Verdrag dat door de Vlaamse erkenning van de tUL die universiteit gerechtigd is academische opleidingen op het terrein van Biomedische wetenschappen, Wiskunde-informatica-kennistechnologie-ICT en Onderwijskunde. Daardoor is de tUL ook gerechtigd de daarop betrekking hebbende academische graden te verlenen. Heeft de tUL de bovengenoemde opleidingen laten accrediteren op grond van de Nederlandse kwaliteitsaspecten, dan blijft de tUL op grond van genoemd Verdrag ook naar Vlaams recht gerechtigd die opleidingen te verzorgen en academische graden te

verlenen. Het vergelijkbare geldt indien de TUL de opleidingen op grond van de Vlaamse kwaliteitsaspecten laat accrediteren. Dat heeft tot gevolg dat aan de studenten ook naar Nederlands recht een graad wordt verleend en dat die opleidingen in het Centraal register opleidingen blijven geregistreerd.

Artikel 10

Voor de bevoegdheid van de NVAO om accreditatie- en toetsingskaders voor opleidingen van Nederlandse instellingen vast te stellen, is in de Nederlandse wet reeds een grondslag opgenomen. Voor de vaststelling van beoordelingskaders van opleidingen van Vlaamse instellingen, is de bevoegdheid daartoe in dit artikel verankerd.

Artikel 11

Eén van de belangrijkste doelen van de Bologna-verklaring is geweest om te komen tot meer mobiliteit van studenten. De landen die deze verklaring hebben ondertekend, hebben erkend dat één van de voorwaarden hiervoor was dat het kwaliteitsniveau van opleidingen onderling vergeleken kon worden.

Dit artikel is de uitkomst van de door Nederland en Vlaanderen na de Bologna-verklaring ingezette samenwerking bij de uitwerking van de kwaliteitsaspecten die bij de accreditatieverlening worden getoetst en die daarna heeft geleid tot de gemeenschappelijke Nederlands-Vlaamse organisatie die na de inwerkingtreding van dit Verdrag opleidingen gaat accrediteren. Dit artikel leidt er namelijk toe dat Nederlandse en Vlaamse getuigschriften als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd voor zover het de toelating tot een opleiding betreft. Indien een hoger onderwijsgetuigschrift toegang geeft tot een opleiding binnen het hoger onderwijs in Nederland respectievelijk Vlaanderen geeft dat eveneens toegang tot een overeenkomstige opleiding binnen het hoger onderwijs in Vlaanderen respectievelijk Nederland. Dit betekent concreet dat als een student na het behalen van zijn getuigschrift van een geaccrediteerde opleiding in Nederland wil doorstromen naar een geaccrediteerde opleiding in Vlaanderen, deze student wat betreft de toelatingseisen tot die opleiding een gelijkwaardige positie heeft als andere studenten met een overeenkomstig getuigschrift die die

geaccrediteerde opleiding in Vlaanderen willen volgen. Zo zal een getuigschrift van een hbo-bacheloropleiding dat in Nederland respectievelijk Vlaanderen toegang geeft tot een wo-masteropleiding ook in Vlaanderen respectievelijk Nederland toegang geven. Indien er naast het betreffende getuigschrift ook andere toelatingsvoorwaarden gesteld kunnen worden, gelden die eveneens in deze situatie.

Voor de duidelijkheid: het als gelijkwaardig beschouwen van elkaars getuigschrift, betekent niet dat er sprake is van één accreditatie die rechtsgevolgen heeft in de rechtsorde van zowel Nederland als Vlaanderen. De rechtsgevolgen van de accreditatie blijven zowel door de Nederlandse respectievelijk de Vlaamse wetgeving geregeld, te weten graadverlening en studiefinanciering en – voor zover van toepassing – bekostiging van de instelling die de geaccrediteerde opleiding verzorgt.

Artikel 12

Deze bepaling maakt ingrijpen door het Comité van Ministers mogelijk in geval van ernstige verwaarlozing van de accreditatietaak, waarbij ontwrichting van de uitoefening van die taak dreigt. De bepaling is vanwege de onvoorziene omstandigheden waarin het toegepast zou kunnen worden, noodzakelijkerwijs ruim geformuleerd. Het ingrijpen kan bijvoorbeeld inhouden dat het Comité van Ministers de taak die aan de Accreditatieorganisatie is opgedragen, zelf uitvoert. Het kan echter ook inhouden dat een andere organisatie de taak krijgt opgedragen. De getroffen voorzieningen dienen van tijdelijke aard te zijn. Krijgen de voorzieningen een permanent karakter dan ligt het voor de hand de taakuitvoering door de Accreditatieorganisatie te heroverwegen.

Toepassing van dit instrument is een ultimum remedium. Alle andere middelen om tot een verbetering van de situatie te komen moeten zijn uitgeput en er moet ook geen zicht zijn op verbetering vanwege de Accreditatieorganisatie zelf.

Artikelen 14 en 15

De verhouding in de bijdrage in de financiële middelen van de NVAO is 60% vanuit Nederland en 40% vanuit Vlaanderen. De reden van deze

verhouding is dezelfde als de verhouding binnen het Bestuur (zie de toelichting bij artikel 5). De Nederlandse structurele bijdrage aan de NVAO bedraagt ten hoogste € 3.400.000 per jaar, zijnde zestig procent van de gezamenlijke Belgische en Nederlandse bijdrage. Indien loon- en prijsbijstellingen voor het hoger onderwijsveld in Nederland aan de orde zijn, geldt dit onverkort voor de Nederlandse jaarlijkse bijdrage aan de NVAO.

De tarieven worden door de afzonderlijke Ministers bevoegd voor hoger onderwijs vastgesteld. Hoewel de beide Ministers bij de vaststelling uiteraard zullen afstemmen, kunnen er verschillen optreden die onder andere veroorzaakt kunnen worden door de verschillen tussen Nederland en Vlaanderen in de bekostiging van de instellingen.

Artikel 16

Deze bepaling is een standaardbepaling over arbitrage. Vanzelfsprekend zal een beroep op dit artikel als ultimum remedium gehanteerd worden in uiterste situaties.

Bestuursreglement NVAO

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

De tekst van het bestuursreglement, bedoeld in artikel 7, derde lid, van het Verdrag

1 INLEIDING

Artikel 1.1 - Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. het Verdrag: het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs;
- b. de organisatie: de Accreditatieorganisatie als bedoeld in artikel 1, lid 1 van het Verdrag;
- c. Het Comité van Ministers: de ministers bevoegd voor het hoger onderwijs van Nederland en Vlaanderen als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag;
- d. het bestuur: het bestuur van de organisatie als bedoeld in artikel 5 van het Verdrag;
- e. de voorzitter: de door het Comité van Ministers op grond van het bepaalde in artikel 5, lid 4, van het Verdrag benoemde voorzitter van het bestuur;
- f. de directeur: het hoofd van het bureau van de organisatie, tevens secretaris van het bestuur.

Artikel 1.2 - De organisatie

1. De organisatie bestaat uit een bestuur, bestaande uit maximaal vijftien leden, waarvan de voorzitter en vier andere leden het dagelijks bestuur vormen.
2. Het bureau van de organisatie staat onder leiding van de directeur die verantwoording verschuldigd is aan het bestuur.
3. De organisatie benoemt een adviesraad die gevraagd of ongevraagd aan het bestuur advies uitbrengt.

2 HET BESTUUR

Artikel 2.1 - Samenstelling

1. Het bestuur bestaat ingevolge artikel 5, eerste lid, van het Verdrag uit ten hoogste vijftien leden waaronder een voorzitter en vice-voorzitter.
2. Het Comité van Ministers benoemt, schorst en ontslaat de leden van het bestuur zoals bepaald in artikel 5, van het Verdrag.
3. Het Comité van Ministers benoemt ingevolge artikel 5, lid 4, van het Verdrag de voorzitter en vice-voorzitter in functie.
4. Bij belet of ontstentenis van de voorzitter wordt deze vervangen door een vice-voorzitter.
5. De leden van het bestuur worden ingevolge artikel 5, lid 3, van het Verdrag benoemd voor een periode van vier jaar. Een bestuurslid kan na die periode eenmaal worden herbenoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar.

Artikel 2.2 - Taken en bevoegdheden

1. Het bestuur stelt het beleid van de organisatie vast, waartoe in elk geval behoort het vaststellen van de algemene beleidskaders, de (eventueel gewijzigde) begroting als bedoeld in artikel 6.1 van dit reglement, het verslag als bedoeld in artikel 6.2 van dit reglement, en de voor beroep vatbare beslissingen.
2. Het bestuur geeft richtlijnen voor de inrichting van de organisatie, het bureau, het personeelsbeleid, de informatievoorziening, de financieel economische bedrijfsvoering en de huisvesting.
3. In gevallen waarin het Verdrag of dit reglement niet voorziet beslist het bestuur.

Artikel 2.3 - Vergaderingen van het bestuur

1. Het bestuur vergadert in de regel elke maand doch ten minste zes maal per jaar. De voorzitter stelt de agenda op en roept de vergadering bijeen.
2. Ieder lid heeft één stem in het bestuur.
3. De directeur woont de vergaderingen bij en heeft een adviserende stem.
4. Bij stemming wordt een besluit bij meerderheid van uitgebrachte stemmen genomen. Bij staking van stemmen over zaken wordt er opnieuw gestemd. Indien alsdan de stemmen opnieuw staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Bij staking van stemmen over personen, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

5. De directeur draagt zorg voor de verslaglegging van de vergaderingen van het bestuur.
6. De vergaderingen van het bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 2.4 - Nevenfuncties

1. De leden van het bestuur maken bij hun benoeming aan de organisatie bekend welke nevenfuncties zij bekleden.
2. De organisatie houdt van alle leden van het bestuur een register bij waarin hun nevenfuncties zijn vermeld en plaatst een overzicht hiervan op de website van de organisatie. Het register ligt ten kantore van de organisatie voor een ieder ter inzage.
3. Alvorens over te gaan tot aanvaarding van een (nieuwe) nevenfunctie (anders dan uit hoofde van het lidmaatschap van de accreditatieorganisatie) legt een bestuurslid een voornemen daartoe ter goedkeuring aan het bestuur voor.
4. Een lid van het bestuur is niet tevens lid van het bestuur van een instelling voor hoger onderwijs.

3 HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 3.1 - Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, een vice-voorzitter en drie andere leden.
2. Het Comité van Ministers benoemt, schorst en ontslaat de leden van het dagelijks bestuur zoals bepaald in artikel 7, eerste lid, onderdeel a, van het Verdrag.
3. Drie leden zijn in het bestuur van de organisatie op voordracht van de Nederlandse Minister benoemd en twee leden op voordracht van de Vlaamse Minister.

Artikel 3.2 - Taken en bevoegdheden

1. Het dagelijks bestuur voert de dagelijkse leiding van de organisatie en legt daarvoor verantwoording af aan het bestuur.
2. Het bestuur treft zonodig een nadere regeling.

Artikel 3.3 - Vertegenwoordiging

1. De voorzitter, de vice-voorzitter dan wel twee andere leden van het dagelijks bestuur gezamenlijk zijn binnen de grenzen van de goedgekeurde begroting en het vastgestelde beleid van de organisatie bevoegd de organisatie te vertegenwoordigen.
2. Het bestuur stelt zonodig een mandaats- en/of machtigings- en/of volmachtsbesluit vast.

4 BUREAU EN DIRECTEUR

Artikel 4.1 - Samenstelling

1. De organisatie heeft een bureau onder leiding van een directeur.
2. Bij het bureau ligt de taak inzake de dagelijkse gang van zaken en de uitvoering van het door het bestuur uitgezette beleid.
3. De directeur wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het bestuur.

Artikel 4.3 - Taken en bevoegdheden

1. De directeur is verantwoording verschuldigd aan het bestuur.
2. De directeur geeft leiding aan het bureau, is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken van het bureau en voert het door het bestuur uitgezette beleid uit.
3. De directeur ziet toe op een juiste uitvoering van de besluiten van het bestuur en draagt zorg voor een periodieke rapportage daarvan aan het bestuur.

5 DE ADVIESRAAD

Artikel 5.1 - Taken, samenstelling, benoeming, schorsing en ontslag

1. De adviesraad dient het bestuur zowel gevraagd als ongevraagd van advies over het algemeen beleid.
2. Het bestuur benoemt, schorst en ontslaat de leden van de adviesraad.
3. De leden van de adviesraad worden benoemd voor een periode van ten hoogste drie jaar en zijn terstond eenmaal herbenoembaar.
4. De Nederlandse leden van de adviesraad worden benoemd uit de kring van: de HBO-raad, het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb), het Platform van Aangewezen/Erkende Particuliere Onderwijsinstellingen (PAEPON) en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU). Deze organisaties hebben alle het recht een persoon voor te dragen.
5. De Vlaamse leden van de adviesraad worden benoemd uit de kring van: de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de studentenkoepelverenigingen in de zin van decreet van 30 maart 1999 houdende subsidiëring van studenten- en leerlingkoepelverenigingen, en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). De laatste organisatie heeft het recht twee personen voor te dragen, de andere organisaties een persoon.
6. De leden van de adviesraad worden benoemd op voordracht van de in lid 4 genoemde organisaties. Zij treden overigens op zonder last en/of ruggespraak van/met de desbetreffende organisatie.

Artikel 5.2 - Vergaderingen van de adviesraad

1. De vergaderingen van de adviesraad worden voorgezeten door een door het bestuur uit zijn midden benoemde voorzitter.
2. De adviesraad vergadert zo dikwijls als de voorzitter als bedoeld in het vorige lid of één-vierde van het aantal leden van deze raad dit wenselijk oordeelt.
3. Het secretariaat van de adviesraad wordt gevoerd door het bureau van de organisatie.
4. De vergaderingen van de adviesraad zijn niet openbaar.

6 BEGROTING, JAARVERSLAG EN JAARREKENING

Artikel 6.1 - Begroting

1. Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks een concept-begroting op voor het komende kalenderjaar en legt deze ter vaststelling voor aan het bestuur.
De organisatie zendt jaarlijks voor 1 april aan het Comité van Ministers de concept-begroting voor het daaropvolgende jaar.
2. Indien gedurende een kalenderjaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke en de begrote baten en lasten dan wel inkomsten en uitgaven stelt het dagelijks bestuur een gewijzigde begroting op en legt deze ter vaststelling voor aan het bestuur.
3. Het bestuur zendt de gewijzigde begroting onverwijld aan het Comité van Ministers onder vermelding van de oorzaak van de verschillen ten opzichte van de eerdere begroting.

Artikel 6.2 - Verslag

1. Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks een verslag op van de werkzaamheden, het gevoerde beleid in het algemeen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van de werkzaamheden van de organisatie en de werkwijze in het bijzonder, in het afgelopen kalenderjaar en legt dit verslag ter vaststelling voor aan het bestuur.
2. Het verslag dient in elk geval een jaarverslag en een jaarrekening te bevatten. De jaarrekening gaat vergezeld van een accountantsverklaring omtrent de getrouwheid, afgegeven als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van Nederland. De verklaring heeft tevens betrekking op de rechtmatige besteding van het budget.
3. Het verslag bevat tevens een weergave van hetgeen gedaan is met de adviezen van de Adviesraad.
4. Het verslag wordt na vaststelling door het bestuur vóór één juli aan het Comité van Ministers gezonden.